

Maatregeltype / statusstempel: Goedgekeurd door de Nederlandse Arbeidsinspectie

Maatregel geldig tot: 15 december 2026

Maatregel verplicht / aanbevolen: verplicht

Maatregel naar plaats in de Arbeidshygiënische Strategie: Bronmaatregelen

Beschrijving van de maatregel:

Inspectie SZW heeft dit onderdeel goedgekeurd tot uiterlijk 15 december 2026 voor het onderdeel Man-made minerale vezels.

BRONMAATREGELEN

Hoewel bronmaatregelen het meest effectief zijn in het voorkomen van blootstelling zijn deze in de afvalbranche zeer lastig of niet uit te voeren. Het wegnemen van de bron is immers veelal onmogelijk omdat het hanteren van afval nu eenmaal de hoofdactiviteit is. Indien er een afval wordt gestort of overgeladen, wordt de storthoogte zo klein mogelijk gemaakt. Als de hoogte zoveel mogelijk beperkt is, komt er het minste stof vrij in de lucht.

TECHNISCHE MAATREGELEN

Technische maatregelen vormen een belangrijke bijdrage om het vrijkomen van stof in de ruimte te verminderen. Pas wanneer bronmaatregelen niet mogelijk zijn, moeten in de meeste gevallen een technische maatregel al dan niet in combinatie met een organisatorische maatregel uitkomst bieden. Bij de handelingen zijn gesloten systemen niet of moeilijk toepasbaar.

Een goede afzuiginstallatie draagt in belangrijke mate bij aan het verminderen van de stofblootstelling door bij de bron van het stof de lucht af te zuigen, via een gesloten systeem af te voeren en daarmee verspreiding in de ademzone te voorkomen.

SCHOONMAKEN | GOOD-HOUSEKEEPING

Er wordt getracht zo schoon mogelijk te werken door stofvorming te bestrijden daar waar het ontstaat; dit heet 'good house keeping'. Vrijkomende stofdeeltjes en materialen moeten zo mogelijk direct worden verwijderd aan de bron. Dit betekent dat de werkplek regelmatig en zo nodig dagelijks wordt schoongemaakt.^[1] Dit geldt bijvoorbeeld voor containers en machines voor verwerking en bewerking van afval. Het gebruik van een natschrobmachine of het bevochtigen ^[2] en opzuigen van het stof voorkomt de verspreiding ervan in de ruimte. Droog vegen van stof is geen goede methode en mag alleen worden toegepast als schrobben of zuigen praktisch niet uitvoerbaar is, zoals bij composteerinstallaties. Het nadeel van droog vegen is dat het leidt tot onnodige blootstelling van de betreffende medewerker en andere mensen in de ruimte. Het is belangrijk om een schoonmaakprogramma op te stellen om ophoping van stof te voorkomen.

COMPOSTEREN

Bronmaatregelen zijn uitermate moeilijk, omdat composteren gebeurt met behulp van micro-organismen en omdat composteren stof oplevert en werkzaamheden in de buurt van het composteringsproces nog steeds noodzakelijk zijn. Bij aanpassing, revisie en vernieuwing van de compostbewerkingsinstallatie moet als ontwerpeis een maximale concentratie inhaleerbaar stof gelden van 3 mg/m³ (TGG/8uur stationaire meting). Bij een tunnelcomposteer-inrichting wordt de compost voortdurend verplaatst.

STORTPLAATSEN

Bronmaatregelen op stortplaatsen zijn niet realistisch uitvoerbaar.

Bovendien is de stofemissie in de buitenlucht lastig vast te stellen. Maatregelen zijn vooral gericht op het vermijden van verspreiding van stofdeeltjes.

WATERZUIVERING

Flocculanten worden gebruikt voor slibontwatering. Zij worden in gel- of poedervorm geleverd en in geringe hoeveelheden gedoseerd in water. Draag zorg dat morsen wordt vermeden omdat gemorst product gladheid, en dus valrisico veroorzaakt. In geval van morsing dient deze direct te worden opgeruimd.

BEWERKEN

De meest effectieve beheersmaatregel is het verwijderen van alle stof producerende handelingen van de werkplek. Voor de meeste werkplekken is dit echter onmogelijk. In bouw- en sloopafval bijvoorbeeld zit veel stof dat zich in de omgeving kan verspreiden als het de container wordt leeg gestort. Het is belangrijk om te beseffen dat niet de aanwezigheid van materialen het belangrijkste probleem is, maar de inademing van stofdeeltjes. Blootstelling aan stof treedt pas op wanneer stof vrijkomt bij mechanische bewerking van materialen en in de longen terecht komt. Bij gebruik van machines en apparaten komen stofdeeltjes, spanen, stukjes materiaal en dergelijke vrij. Dit materiaal dient regelmatig opgeruimd te worden, omdat:

- inademen van en huidcontact met stof schadelijk kan zijn voor de gezondheid
- stof de bedrijfsruimte verontreinigt en het werk aan de machines gevaarlijk en de werkplaats moeilijk begaanbaar maakt
- stof het brand- en explosiegevaar verhoogt
- stofdeeltjes een bron voor schimmelgroei vormen wat extra risico voor de gezondheid geeft

Beoogd effect:

Deze bronmaatregel beoogt om het vrijkomen van stof aan de bron te vermijden en in elk geval te zorgen voor bestrijding van stofbronnen.

Meer informatie:

- Zie ook: Maatregel [Minimaliseren van blootstelling van werknemers](#) [3]

Wet- en regelgeving:

- Artikel 4.87a lid 1 Arbobesluit

Links

- [1] <https://bdtest3.dearbocatalogus.nl/voorbeeld-werkinstructie-schoonmaken-werkplek> [2]
- <https://bdtest3.dearbocatalogus.nl/maatregel/voorkomen-verneveling-bij-reinigen> [3]
- <https://bdtest3.dearbocatalogus.nl/maatregel/minimaliseren-blootstelling-werknemers>